

16.6.2009

Khs dnro	2009-1534/000
Stn dnro	-----
Saap./Anl.	23-06-2009

Jakelussa mainitut

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asettamien selvityshenkilöiden loppuraportista Kunnan johtaminen - demokratia, työnjako ja vastuu

Kunnan ilmoittautuminen pormestarin suoria vaaleja koskevaan kokeiluun

Valtiovarainministeriön asettamat selvityshenkilöt kaupunginjohtaja Kirsi Hämäläinen, lakiasianjohtaja Kari Prättälä ja professori Aimo Ryyänen luovuttivat kuntien johtamisjärjestelmän kehittämistä koskevan loppuraporttinsa 29. huhtikuuta 2009.

Selvityshenkilöt analysoivat loppuraportissa laajasti maamme kuntien nykyisiä johtamisjärjestelmiä, niiden kehittämistarpeita sekä johtamiskäytäntöjä myös useissa muissa maissa.

Koko raportti on saatavissa osoitteesta

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20090415Kunnan/name.jsp

Selvityshenkilöt ehdottavat raportissaan vallitsevan nykyjärjestelmän (kunnanhallitus – kunnanjohtaja) kehittämistä muun muassa siten, että hallituksen puheenjohtajan asemaa voitaisiin nyky-lainsäädännön rajoissa vahvistaa.

Loppuraportissa esitetään lisäksi nykyisen pormestarijärjestelmän muuttamista niin, että kunnassa voisi sen harkinnan mukaan olla pormestarin ohella 'virkajohtaja', joka olisi asemaltaan selkeästi viranhaltija myös irtisanomissuojan suhteen. Selvityshenkilöt pitävät edelleen tavoiteltavana, että pormestari toimisi ennen muuta valtuuston puheenjohtajana, mutta mahdollisesti sekä valtuuston että hallituksen puheenjohtajana.

Suurimpana uudistuksena loppuraportissa ehdotetaan kokeilulain säätämistä pormestarin valitsemiseksi suorilla vaaleilla ja siihen liittyviä muutoksia kunnan eri toimielinten välisiin suhteisiin.

Kunnissa tämän tyyppisten, vaihtoehtoisten johtamisjärjestelmien muutoksen poliittinen valmisteluprosessi on pitkä. Ne ovat useimmiten sidoksissa toisaalta vaalikauden vaihtumiseen, toisaalta kunnanjohtaja- tai pormestarivaihtokseen.

Valtiovarainministeriöllä on periaatteessa valmius valmistella kuntalain muutokset siten, että soveltuvat nykyisten johtamismallien muutokset tulisivat voimaan seuraavan valtuustokauden alusta lukien. Pormestarin suoraa vaalia koskevan kokeilulain säätäminen edellyttää kuitenkin vapaaehtoisia kuntia, jotka sitoutuvat ennakolta kokeiluun. Kokeilua on tarkoituksenmukaista jatkaa 2-3 valtuustokautta.

Selvityshenkilöt korostavat, että valtuuston ja pormestarin vaaleja ei tulisi järjestää samanaikaisesti ja että pormestarin toimikauden tulisi olla valtuuston vaalikautta pidempi. Näin ollen, kokeilukuntien niin halutessa, ensimmäiset pormestarin suorat vaalit olisi lainsäädäntövalmiuksien kannalta mahdollista järjestää kokeilukunnissa jopa ennen seuraavia kunnallisvaaleja tai kohta niiden jälkeen. Jos kokeilulaki vakinaistettaisiin ja uusi johtamismalli otettaisiin sittemmin kunnissa laajasti käyttöön, pormestarinvaaleja järjestettäisiin kunnissa eri aikoina valtuuston vaalikausien välillä.

Valtiovarainministeriö pyytää kaikkien kuntien ja jakelussa mainittujen muiden tahojen lausuntoa selvityshenkilöiden ehdotuksista 30. syyskuuta 2009 mennessä joko sähköpostina osoitteella valtiovarainministerio@vm.fi tai erillisenä kirjeenä osoitteella Valtiovarainministeriö, PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO.

Jos kunta on halukas osallistumaan suoran pormestarinvaalin kokeilua koskevaan johtamisjärjestelmän muutokseen, sen tulee toimittaa asiaa koskeva sitova valtuuston päätös valtiovarainministeriölle 28. helmikuuta 2010 mennessä.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hallinto- ja kuntaministeri

Mari Kiviniemi

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Osastopäällikkö

Päivi Laajala

Jakelu

Kaupungin- ja kunnanhallitukset
Suomen Kuntaliitto
Kansallinen Kokoomus r.p.
Perussuomalaiset r.p.
Ruotsalainen kansanpuolue r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.
Vasemmistoliitto r.p.

Vihreä liitto r.p.
Suomen kuntajohtajat ry.

16.6.2009

Enligt sändlista

Begäran om utlåtande angående slutrapporten Kommunledande – demokrati, arbetsfördelning och ansvar, som sammanfattats av utredare som utnämnts av finansministeriet**Kommunens anmälan till försöket med direkta borgmästarval**

De av finansministeriet tillsatta utredarna stadsdirektör Kirsi Hämäläinen, direktör av lagärenden Kari Prättälä och professor Aimo Ryyänen överlämnade den 29 april 2009 sin slutrapport om utvecklandet av kommunernas ledningssystem.

I slutrapporten analyserar utredarna på ett omfattande sätt de nuvarande ledningssystemen i våra kommuner, behoven av att utveckla dem, samt ledningspraxis i flera andra länder.

Rapporten finns i sin helhet på finansministeriets webbplats:

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20090415Kunnan/name.jsp

Utredarna föreslår i sin rapport att det nuvarande systemet (kommunstyrelse - kommundirektör) skulle utvecklas bland annat så att styrelseordförandens ställning kunde förstärkas inom ramen för den nuvarande lagstiftningen.

I slutrapporten föreslås dessutom att det nuvarande borgmästarsystemet skulle ändras så att kommunen enligt egen prövning förutom en borgmästare kunde ha en "tjänstledare", som tydligt skulle befinna sig i tjänsteförhållande, även med tanke på uppsägningsskyddet. Utredarna anser det önskvärt att borgmästaren framför allt skulle vara fullmäktigeordförande, men eventuellt även ordförande både för fullmäktige och för styrelsen.

Det största reformförslaget i slutrapporten gäller stiftandet av en försökslag i syfte att möjliggöra direkt val av borgmästare, och därtill hörande ändringar i förhållandena mellan olika kommunala organ.

Det politiska beredandet av detta slags alternativa ledningssystem kommer att ta en lång tid i kommunerna. De är ofta dels bundna till byten av valperioder, dels till byten av kommundirektörer eller borgmästare.

Finansministeriet är i princip redo att bereda ändringarna till kommunallagen så att tillämpliga ändringar i de nuvarande ledningsmodellerna skulle träda i kraft från och med inledningen av följande valperiod. Stiftandet av en försökslag om direkta borgmästarval förutsätter dock att det finns frivilliga kommuner som i förhand förbinder sig till försöket. Det vore ändamålsenligt att fortsätta med försöket under 2-3 fullmäktigeperioder.

Utredarna poängterar att fullmäktige- och borgmästarval inte borde ordnas samtidigt, och att borgmästarens mandatperiod bör vara längre än fullmäktigeperioden. Det betyder att försökskommunerna kunde, om de så önskar, med tanke på lagstiftningsberedskapen ordna direkta borgmästarval redan innan nästa kommunalval, eller strax efter det. Ifall försökslagen skulle permanenteras och den nya ledningsmodellen togs i omfattande bruk i kommunerna, kunde borgmästarval ordnas i kommunerna under olika tider mellan fullmäktigevalperioderna.

Finansministeriet begär ett utlåtande från samtliga kommuner och andra parter som omnämnts i sändlistan om utredarnas förslag senast den 30 september 2009, antingen via e-post till valtiovarainministerio@vm.fi, eller som ett separat brev som adresserats till Finansministeriet, PB 28, 00023 STATSRÅDET.

Ifall en kommun är villig att delta i den förändring av ledningssystemet som gäller direkta borgmästarval, ska den tillställa finansministeriet ett bindande fullmäktigebeslut i ärendet senast den 28 februari 2010.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Förvaltnings- och kommunminister

Mari Kiviniemi

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Avdelningschef

Päivi Laajala

Sändlista

Stads- och kommunstyrelserna
Finlands Kommunförbund
Samlingspartiet r.p.
Centern i Finland r.p.
Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.
Vänsterförbundet r.p.
Gröna förbundet r.p.
Svenska folkpartiet i Finland r.p.
Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p.

Sannfinländarna r.p.
Finlands kommundirektörer r.f.